N°. 27 1838.

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig en Wetenschappelijk

NIEUWS-BLAD

Donderdag 4 Februarij.

BEKENDMAKING.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS DER STAD *BREDA*, gelezen request van *Adrianus Ballintijn*, houdende verzoek om toestemming tot het oprigten eener *Broodbakkerij*, in de huizinge staande en gelegen binnen deze Stad op den Haagdijk, wijk C, n°. 140;

Gelet op het koninklijk besluit van 31. Januarij 1824 (Staatsblad n°. 19) aangaande de vergunning tot het oprigten van sommige fabrijken en trafijken, ten gevolge van beleide informatien *de commodo et incommodo*,

Brengen bij deze het door *Adrianus Ballintijn* gedane verzoek, ter kennisse der Ingezetenen, inzonderheid aan de bewoners der huizen, staande naast de op te rigtene *Broodbakkerij*, om, ingeval iemand zou vermeenen zich daartegen te moeten verzetten, alsdan zijne redenen van bezwaar, binnen *veertien dagen* na dato, aan Burgemeester en Wethouders *schriftelijk* in te leveren; zullende het daarvoor worden gehouden, dat van de toestemming is gebleken, wanneer te dezen aanzien het stilzwijgen wordt in acht genomen of de gegrondheid der bezwaren twijfelachtig mogt zijn.

En zal deze op de gebruikelijke wijze worden afgekondigd en aangeplakt.

BREDA, 29. Januarij 1838.

DE ROY, vt.

Ter ordonnantie van dezelven,

De Secretaris der Stad,

H. W. SCHAUIKES.

Duitschland.

FRANKFORT, den 28sten Januarij.

De commissie door Z. M. Keizer *Nikolaas* belast met het onderzoek naar de redenen van den brand in het winterpaleis, heeft, volgens berigten uit St. Petersburg van den 17den dezer, bevonden dat die ontstaan is door de verkeerde inrigting van eene schoorsteenpijp, welke langs de houten zoldering der zoogenaamde zaal van *Peter den Grooten* liep, en dat dezelve zich van daar aan het dak, hetwelk meer dan 80 jaren oud was, had medegedeeld

— De onlangs overleden russische generaal *Williaminoff* is niet, zoo als men denkt, de bevelhebber van dien naam welke aan de Zwarte zee en aan de kaukasische grenzen bevel voert; deze laatstbedoelde is als luitenant-generaal *Williaminoff II.* bekend.

— Men schrijft uit Berlijn van den 23sten dezer:

„Het berigt, dat het Russische hof alhier een bezoek zal afleggen, bevestigt zich. Z. M. de keizer wordt reeds in April hier verwacht. Daarna zal dezelve met Z. K. H den troonsopvolger de Hoven van Weenen, Stuttgart en Karlsruhe bezoeken, en ook naar eenige andere gedeelten van Duitschland, met name der Rheingau, reizen.

„Bijkans was onze hoofdstad door een dergelijk ongeluk als Petersburg, Londen en Parijs getroffen geworden. In het groote gebouw van het departement van oorlog brak, namelijk, voor eenige dagen brand uit. Door snel aangebragte hulp is men denzelven echter spoedig meester geworden.

„Door de groote hoeveelheid sneeuw, welke allerwege gevallen is, ondervindt het postwezen veel hindernis en men vreest in de provincien tegen het voorjaar groote overstroomingen.”

— Men schrijft uit Hamburg van den 23sten dezer, dat de regering van koning *Ernst August* van het Pruissisch kabinet de voldoendste verzekeringen zou ontvangen hebben omtrent het vermijden van alle vreemde interventie in de zaak van het Hanoversche koningrijk. De heer *von Stralenheim*, de gezant van Hanover bij het Duitsche bondgenootschap, die van Frankfort naar Hanover geroepen was om nieuwe instructien, overeenkomende met de omstandigheden, te ontvangen, zou naar Frankfort op zijn post teruggekeerd zijn, ten einde in dien zin te handelen, en door middel der diplomatie, elke poging van eene buitenlandsche interventie te beletten, van welken kant men dezelve ook wilde beproeven.

— Uit Gotha heeft men heden hier het berigt ontvangen, dat het dorp van Z. K. H. den hertog van Wurtemberg aldaar, eene prooi der vlammen is geworden.

— H. M. de koningin van Beijeren bevindt zich ongesteld.

— De Wurtemburgsche stenden zetten volijverig hunne beraadslagingen over het strafwetboek voor het koningrijk voort.

— Een Zwitsersch dagblad meldt, dat prins *Lodewijk Bonaparte* op aanraden zijner bloedverwanten, voornemens een zijn, Zwitserland te verlaten.

— Naar luid van Oostenrijksche bladen, hebben er in de vorige maand in het Hongaarsche vlek Nagy Szalonza; op het gebied des vorsten *Paul Esterhazy* gelegen, vrij ernstige ongeregeldheden plaats gehad onder de boeren, ter zake van de keuze hunner regters; deze ongeregeldheden hadden deels uit den ruwen aard der boeren zelven, deels ook uit het door sommige raddraaijers opgewekt wantrouwen en achterdocht jegens de overheid, aanleiding genomen; slechts met behulp van de militaire magt heeft men de rust kunnen herstellen.

— Een brief uit Rome van den 18den dezer behelst het volgende:

„De verwijdering van den aartsbisschop van Keulen uit zijn bisdom, vervult hier de gemoederen nog steeds geheel en al; terwijl, bij de onvolledige berigten die het publiek te Rome van deze zaak heeft, het gebeurde hier op het ongerijmdst en zeer verminkt wordt voorgesteld. Ik zal u de verschillende vertelselen niet mededeelen welke omtrent deze aangelegenheid in omloop zijn, en die tot niets anders strekken dan om olie in het vuur te gieten, en waardoor helaas zoovele dagbladen, die voorwenden een goede zaak te dienen, het bestaande kwaad slechts verergeren. Ware het niet beter dat men de oplossing van dit gewigtig vraagstuk met het volste vertrouwen aan de inzigten van de beide betrokkene hoven overliet, in plaats van valsche berigten en verdraaijingen der waarheid in de wereld te brengen, en alzoo de gemoederen nog meer op te winden? — De Heilige Vader heeft, ten slotte van zijn schrijven aan het Dom-Kapittel, zijnen kerkelijken zegen aan hetzelve gegeven. Dit en nog meer, doet blijken dat men op de inschikkelijkheid en verzoenlijkheid van dezen kant kan rekenen, in zoo verre zich slechts eenigermate verzoenende stappen met de waardigheid van den Heiligen Stoel laten overeenbrengen. — Aan eene terugroeping van den geheimen legatieraad *von Bunsen* wil niemand hier geloof hechten, ofschoon reeds voor een maanden sprake was, dat hij door zijnen Meester tot eenen hoogeren werkkring was voorbestemd. De regeringsraad *Bruggeman* is, zoo veel ons bekend is, niet op eene officiele wijze aan het pruissische gezantschap toegevoegd. Deze man geniet hier de achting van alle weldenkenden, zoo van vreemden als inlanders, en dit in weerwil van de hevige aanvallen van vreemde dagbladen tegen zijnen persoon.

„In de stad Spoleto en derzelver omstreken heeft men in de laatste week verscheidene schokken van aardbeving gevoeld; zoodat de bewoners van huizen, dezelve verlieten. Op eenige plaatsen wil men vlammen gezien hebben die uit de aarde opresen. Doch het is te gelooven, dat de vrees en schrik die dergelijke gebeurtenissen vergezellen, in dezen opzigte overdrijving zal hebben te weeggebragt.”

— Volgens een schrijven uit Odessa van 8 Januarij, in de *Breslauer Zeitung* medegedeeld, was den vorigen dag de vrije gemeenschap tusschen die stad en het binnenste des rijks weder geopend, nadat er sedert 21 dagen geen pestgeval meer was voorgekomen.

In een der zwitsersche bladen komt een brief voor van een zwitserschen officier in Napelsche dienst, die deel uitmaakte van de jongste expeditie, welke tijdens het heerschen der cholera op Sicilie en de daarbij ontstane onlusten, naar dat eiland werd afgezonden. Nog weinig is zoo wel de aard van den opstand bekend als hetgeen de troepen om denzelven te beteugelen hebben uitgerigt; de volgende bijzonderheden uit dien brief, kunnen ons zoo niet onbelangrijk geacht worden.

De vaartuigen voor de expeditie bestemd bestonden uit vijf stoombooten, een fregat en eenige transportschepen, aan boord hebbende, behalve het zwitsersch regiment, vier kompagnien jagers, drie kompagnien gendarmen te voet, twee kompagnien pionniers, eene batterij berggeschut en een eskadron gendarmen te paard, in het geheel 5000 man. Aan het hoofd stond de minister

ter van policie, maarschalk *del Carreto*, in hoedanigheid van koninklijk kommissaris met onbepaalde volmagt voorzien; voorts de brigade-generaal *Sonnenberg*. De expeditie verliet tegen het laatst van julij de haven van Napels, voer langs de kusten van Calabrie, in het gezigt der eilanden Lepari; [illegible] ontscheepte men te Reggio, waar men een [illegible] bleef, de vaart werd vervolgens voortgezet langs de [illegible] kust van Sicilie. In den avond van den [illegible] werden de troepen, nabij Ari Reale aan land gezet. Den 6den trok men langs den voet van den Etna naar Catanea op, midden door eene dorre vlakte, waarvan de grond uit lava bestond. Na den nacht in het bivouac te hebben doorgebragt, maakte men zich den volgenden dag, zonder wederstand, van die stad, zoo aan de land- als zeezijde meester.

Catanea was in de maand julij door de onvergenoegden in opstand gebragt, die aldaar, zoo wel als over geheel Sicilie, het zoo uiterst bijgeloovig volk hadden diets gemaakt, dat er geen cholera bestond, maar dat het gouvernement door zijne handlangers, overal vergif verspreidde, om het volk te doen omkomen. Het volk liep te wapen, de beeldtenis des vorigen Konings werd verbrand, de ambtenaren werden afgezet, het garnizoen ontwapend en de onafhankelijkheid afgekondigd. Aan het hoofd van den opstand stond de zoon van den markies *Saint Guialono*, eene der eerste familien van de stad. Terstond na onze komst werden de voornaamste chefs gearresteerd en in handen van een krijgsraad gesteld, die na eene korte regtspleging acht personen ter dood veroordeelde. De generaal *Sonnenberg* bleef met een deel der troepen te Catanea; het overige deel, onder den luitenant-kolonel *Sigrist*, scheepte zich den 9den in om de begonnen expeditie voort te zetten; de minister zelf ging mede aan boord.

Den 10den augustus voor Syracusa gekomen, hield men zich verscheidene uren op met parlementeren. Eindelijk werden de troepen ontscheept; sommigen om het aan den anderen kant gelegen stadsgedeelte te bezetten; de andere om zich bij de koninklijke troepen aan te sluiten, die in de citadel opgesloten waren, ten einde dan gezamenlijk de geheele stad weder te bezetten. Onmiddellijk nadat zulks volbragt was, hadden de noodige arrestatien plaats. De geruchten van vergiftiging hadden hier tot de vreesselijkste gruwelen aanleiding gegeven; de voornaamste autoriteiten waren door het fanatieke volk vermoord geworden; het was daarbij zelfs niet gebleven, vrouwen en kinderen waren het slagtoffer hunner woede geworden. Het aantal der vermoorde personen beliep in de stad dertig en een, zonder de komst van de troepen, zoude de moord- en plunderzucht van het gemeen, spoedig nog veel grooter zijn geworden. Een aantal dier uitzinnigen werd gearresteerd en een-en-twintig van dezelve gefusilleerd.

Te Floridia, werwaarts men den 11den, onder het bevel van den luitenant-kolonel *Sigrist* trok, waren twaalf personen op dezelfde wijs als te Syracusa vermoord geworden. De schrijver van den brief kreeg in last om aldaar met een detachement van dertig jagers en twaalf gendarmen te paard tot herstel van de rust te blijven. Na er drie dagen te hebben vertoefd, een aantal der moordenaars te hebben in verzekerde bewaring genomen, en de nationale garde gereorganiseerd, trok hij met zijne kolonne op Bagno. Zoo trok men vervolgens, van de eene plaats naar de andere, overal waar de cholera en met dezelve de opstand zich had vertoond. Onder die plaatsen behoorden Aula, Modica, Ragusa, Santa-Crose, Spachaforno, Chiaramonte, Bomira en Monte Roso. In al die plaatsen had men moorden gepleegd, brand gestigt en gestolen.

» Gij kunt, dus vervolgt de briefschrijver, u geen denkbeeld maken van de barbaarschheid en bloeddorst bij deze gelegenheid door de onwetende Siciliaansche bevolking betoond. Welk eene zending derhalve, vooral voor ons, zwitsers! En echter had die enkele naam van *zwitsers* zulk een schrik onder deze ellendigen verspreid, dat allen op het gezigt van een' onzer de vlugt namen. Is overdreven niet met zulks te zeggen, want hoe toch zouden wij anders met een handvol volks steden van 20 en 25,000 zielen hebben kunnen innemen en ontwapenen? Het grootste gedeelte onzer troepen was met den generaal *Sonnenberg* te Catanea gebleven; na de afscheiding telden wij naauwelijks 1200 man om het geheele overige opgestane gedeelte van het gewest te bedwingen.

» Maar wij hebben zware inspanningen te verduren gehad, want het zegt niet weinig, met geforceerde marschen, bij de grootste hitte van den dag, het zuidelijk gedeelte van Sicilie te doorloopen en des nachts in de open lucht te bivouacqueren, aan een koude dauw blootgesteld die tot op het gebeente doordrong. Hoe velen onzer zijn ook niet min of meer de slagtoffers er van geweest!

» Wij hadden drie vijanden te bestrijden, de ondragelijke hitte den opstand en de cholera. Ik zou, met zoovelen onzer, veel liever verlangd hebben, onder het vuur van geregelde vijandelijke troepen te staan."

Nederlanden.

BREDA, den 31sten Januarij.

Gisteren avond overleed alhier, na een langdurige ongesteldheid, de Hoog Edel Gestr. heer jonkheer *H. E. de Boer*, kolonel bij den generalen staf van het leger, Ridder van de Militaire Willemsorde en van die van den Nederlandschen Leeuw. — Het grootste gedeelte van zijne militaire loopbaan, gedurende welke hij den oorlog in Spanje, dien in het zuiden van Frankrijk (1814), den slag bij Waterloo, en de belegering van de Citadel bijwoonde, heeft de kolonel *de Boer* tot Z. Exc. den heere generaal der infanterie baron *Chassé*, opperbevelhebber dezer vesting, in betrekking gestaan. In den jare 1815 in Spanje, tot waarneming van de dienst van adjudant bij den toenmaligen korps-chef, geroepen, is hij sedert steeds aan hem verbonden gebleven, en zijn dood kan dus niet alleen als een verlies voor het leger, maar ook in het bijzonder voor den grijzen generaal beschouwd worden.

— In weêrwil van de zachtere weêrsgesteldheid, verneemt men dat het Z. M. onzen geliefden Koning op nieuw behaagd heeft, aan de stedelijke regering der residentie Hoogstdeszelfs aanzienlijke wekelijksche gift ten behoeve der algemeene armen te doen toekomen.

— Z. K. H. Prins *Albert* van Pruissen is, bij Hoogstdeszelfs jongst verblijf te Hanover, door Z. M. Koning *Ernst August*, met het grootkruis der Guelphen-orde vereerd; terwijl 's Prinsen adjudant, graaf *von Westarp*, te gelijkertijd met het ridderkruis dier orde beschonken is.

— Men schrijft van gisteren uit 's Hage:

» Gisteren morgen ontstond er brand in een der vertrekken van het burger Gasthuis aan den zuidwal hier ter stede; door de spoedige en doelmatige middelen binnenshuis aangewend, is dezelve echter weldra gebluscht, zonder dat de brandspuiten, die dadelijk naar de plaats van het gevaar waren toegesneld, noodig hadden te werken.

» Er zijn alhier berigten uit den 24sten November ll. uit onze Nederlandsche bezittingen op de westkust van Afrika ontvangen, welke van eenen niet zeer geruststellenden aard zijn. Twee negerhoofden, die van Hobta en Wassan, hadden elkander den oorlog verklaard, waaruit verwikkelingen voor het nederlandsch gouvernement [illegible] zijn. Twee onzer officieren werden belast om dit geschil [illegible] gebied betreft van het Hantasche land, dat ten westen van St. George del Mina gelegen is, en onder het Nederlandsch bestuur behoort, te effenen. Het schijnt dat de strenge wijze waarop dit opperhoofd door een dezer officieren is bejegend, hem en zijne bij zich hebbende slavenmagt, tot tegenweer heeft aangespoord en ten gevolge gehad dat deze beide officieren daarbij zijn omgekomen. — De kommandant ad interim ter kust van Guinea heeft, op het ontvangen dezer tijdingen, met den meesten spoed maatregelen van vergelding beraamd en een honderdtal soldaten, door vijf officieren aangevoerd, ten dien einde doen oprukken. Alhoewel de vijand meer dan 4000 gewapende manschappen telde, hebben onze dapperen niet geaarzeld, deze overmagt in de nabijheid van [illegible] aan te tasten; doch werden, na met de grootste onverschrokkenheid gestreden te hebben, verslagen en tot in de zee teruggedreven, waar velen hun graf vonden. De helft der onzen, waaronder al de officieren, zijn in dezen strijd omgekomen, de overige zijn krijgsgevangen gemaakt, terwijl de weinigen, die St. George del Mina hebben kunnen bereiken, aldaar in eenen geheel verminkten staat zijn aangekomen. Er worden reeds toebereidselen gemaakt om gemeld opperhoofd voor zijne trouweloosheid te straffen en den dood onzer dapperen te wreken."

— Te Utrecht is, ten behoeve van de noodlijdenden door de strengheid van het jaargetijde, zoo bij inschrijving als ter gelegenheid eener algemeene kollecte, de som van *f* 10,467,90 bijeen gebragt. Behalve deze gelden, zijn nog door eene commissie, uit de studenten en vroegere akademie-burgers bestaande, aldaar uitdeelingen gedaan welker bedrag nog niet bekend is.

— Eene buitengewone collecte, den 23sten dezer te Leeuwarden gehouden, ten behoeve der algemeene armen, heeft de aanzienlijke som van *f* 4260,10 opgebragt, en is tevens bij die gelegenheid aanwijzing gedaan tot bekoming van honderd tonnen turf en eene baal rijst, hetwelk later nog vermeerderd is met *f* 200, door de leden van de te Leeuwarden bestaande vrijmetselaars-loge bijeen gebragt.

— Eene niet kerkelijke deel te Leeuwarden in de afgeloopene week gehoudene kollecte, heeft de voor de stad vrij aanzienlijke som van *f* 1800 opgeleverd.

— De officiele berigten van onze Nederlandsche rivieren houden in, dat aldaar in den staat van het ijs geene verandering is gekomen. — De stand van het water op de voornaamste waarnemingspunten was als volgt: De Nederrhijn te Arnhem, den 29sten Januarij, 's morgens ten 8 ure, 3 el, in het laatste etmaal gewassen 2 duim. — De IJssel te Deventer, den 28sten, 's morgens ten 8 ure, 3,10 el, in het laatste etmaal gewassen 6 duim; aan het Katerveer den 29sten, 1,40 el, gewassen 7 duim; te Kampen, den 28sten, 0,70 el, gewassen 8 duim.

— Volgens een berigt uit Bonn, van den 26sten Januarij, 's morgens ten 8 ure, zat de Rhijn tot dus verre niet, maar was er veel drijfijs op de rivier. — Uit Keulen schrijft men van den 27sten, 's morgens ten 8 ure, dat het toen nog aldaar vroor. Op dat tijdstip was de hoogte van den Rhijn aan de peilschaal te Keulen 2,28 el, zijnde de rivier in het laatste etmaal 16 duim gewassen. Den volgenden dag, op hetzelfde tijdstip was aldaar de waterhoogte 2,40 el, hetgeen weder 12 duim aanwas aanduidt.

— In het jaar 1837 zijn door de Sond 13,107 schepen gevaren, zijnde 1182 meer dan in 1836, terwijl de vermeerderde vaart in dat jaar, in vergelijking met 1835, beliep 1672 en alzoo in de twee laatste jaren te zamen 2854 schepen. Het getal der Nederlandsche, door de Sond gepasseerde schepen, in 1837, is geweest 848, zijnde 190 meer dan in 1836.

— Eenigen tijd geleden heeft een Keulsch blad (de *Allgemeine Organ für Handel und Gewerbe*) klagten aangeheven over de moeijelijkheden die het bekende Keulsche zeeschip *der Rhein* in Holland zou ondervonden hebben, en die het genoodzaakt hadden aldaar te overwinteren; welke moeijelijkheden voornamelijk in het niet spoedig genoeg verleenen van stoomsleepdienst bestaan hadden. — Uit Dordrecht worden thans die klagten als geheel ongegrond voorgesteld, en gezegd dat het bovendien voor het Keulsche schip als eene gelukkige gebeurtenis mogt beschouwd worden dat het hier eene noodwendige vertraging in zijne reis had ondervonden, daar, zoo het vaartuig bij de invallende vorst zich verder op de Waal bevonden had, een terugkeer naar Gorinchem (waar het zich thans bevindt) volstrekt aan hetzelve onmogelijk en zijn ondergang onvermijdelijk geweest zou zijn.

Met betrekking tot deze ongelukkige proefneming om eene regtstreeksche vaart van Keulen naar engelsche en andere overzeesche havens daar te stellen, leest men in de *Kölnische Zeitung* van den 28sten dezer een artikel, waarin hoog wordt opgegeven van de belangstelling die men in deze proefneming niet alleen in Rijn-Pruissen maar in andere landen, vooral te Londen, had gesteld; in welke stad de wil bestond om krachtige ondersteuning te verleenen aan het daarstellen van een onmiddellijk verkeer. Een plan daartoe zou, volgens het Keulsche blad, weldra publiek worden gemaakt, en moeten strekken om eene maatschappij te vormen tot het onderhouden van regtstreeksche gemeenschap tusschen Rijnsche en overzeesche havens, tot welk doel een grooter aantal schepen gebouwd en des noods eene stoomsleepdienst naar de monden van den Rhijn zou ingerigt worden. Voorloopig zou die maatschappij met een kapitaal van 800,000 rijksdaalders beginnen, voor welker bijeenbrenging reeds ... zou bestaan.

De belgische senaat heeft eergisteren het budget der middelen behandeld, en hetzelve, na de afzonderlijke discussie der artikelen, in zijn geheel met eenparigheid van stemmen aangenomen. In den loop der discussie werden onder anderen door den heer *Engler* onderscheidene aanmerkingen gemaakt over op het budget als ontvangsten en inkomsten gebragte sommen, die men niet anders dan als kapitaal had kunnen aanmerken; dit was bijv. het geval met de remboursementen op de fondsen van de nationale nijverheid en het montant van den verkoop der domeinen. De heer *Engler* meende, dat deze sommen hadden moeten worden bewaard om tot dekking der kosten te strekken, die uit eene eventuele liquidatie met Holland konden voortvloeijen. De minister van finantien verklaarde dat hij uit het finantiele oogpunt zeer verlangde naar eene vereffening met Holland, doch dat hij, in overeenstemming met het gouvernement, nimmer in eenige betaling van den interest zou bewilligen. Holland had het traktaat van 15 November niet ten uitvoer gelegd, en daardoor Belgie tot het maken van grootere kosten genoodzaakt dan het bedrag van de schuld bij het traktaat bepaald, beliep; volgens den minister was het derhalve niet te vreezen, dat de mogendheden, mede-onderteekenaars van dat traktaat, Belgie tot die betaling zouden verpligten. — Het artikel betrekkelijk de algemeene maatschappij der volksvlijt als kassier van het voormalig koningrijk der Nederlanden, heeft mede tot eene lange discussie geleid. Verscheidene senateurs drongen op de noodzakelijkheid aan om deze zoo lang hangende kwestie tot een einde te brengen; de minister verantwoordde zich met te zeggen, dat er eene overeenkomst tusschen de maatschappij en het bestuur was getroffen en die overeenkomst thans ter bekrachtiging bij de kamer der vertegenwoordigers was ingediend. Een der leden verlangde dat alle staatseigendommen die niet productief waren, vervreemd wierden; de minister verklaarde zich daartegen, op grond dat zulks de vernieling der bosschen en de opdrooging der daaruit voortvloeijende bronnen zou ten gevolge hebben. De overige aanmerkingen van de senateurs waren van weinig belang.

— Het Belgische Katholijke blad *le Courrier de la Meuse*, hetwelk sedert het intrekken van den *Conservateur*, als de voornaamste orgaan der Belgische geestelijkheid wordt beschouwd, verzekert, dat het (in ons vorig nommer onder *Duitschland* medegedeelde) berigt, als of de Paus een breve naar Belgie had gezonden, waarin hij zijn misnoegen betoonde over de bemoeijingen van de belgische geestelijkheid met de belangen van een naburig volk, ongegrond is, maar dat het als waarheid kan worden geacht, dat de heer *van Bommel*, bisschop van Luik, een' brief naar Brussel heeft geschreven, bestemd om onder het oog van het bewind te worden gebragt, waarin hij zich verdedigt tegen het gerucht, als of hij en zijne geestelijkheid zich zouden hebben schuldig gemaakt aan het bevorderen van revolutionaire woelingen in de Rijnprovincien, en waarin hij verzekert, dat het moeijelijk zou kunnen worden bewezen, dat belgische geestelijken deel hadden genomen aan de tegen Pruissen gerigte vlugschriften, welke in Sittard zijn gedrukt en van daar verbreid.

— Van den 11den tot den 20sten Januarij, derhalve in de dagen dat de grootste koude heeft geheerscht, heeft het getal reizigers op de spoorwegen in Belgie 30,000 bedragen; alzoo 3000 daags over alle takken van den weg.

— Ter Antwerpsche beurs van gisteren (30 *Januarij*) waren genoteerd: Belgie 101¾; O. Met. 106; Sp. Ardoin 19¼ ⅛; Diff. 6; Cap. 15 93; B. Tav. 37; Rom. L. 101; Cert. te Antw. 99⅝; Braz. 72¾; Wisselkoers op Amst. en Rott. pari.

Letterkundige en Wetenschappelijke Nieuwstijdingen.

RUSLAND. — Bij het jaarlijksch verslag in de jongste zitting der Petersburger Akademie uitgebragt, bleek onder anderen, dat de keizer in den loop des vorigen jaars, behalve een aantal belangrijke boekwerken, aan de Akademie eene verzameling van 357 bronzen medailles die in de Petersburger munt waren geslagen geworden, ten geschenke had vereerd; op voorslag der Akademie hadden verder twee schilders, twee beeldhouwers en vier architecten de vergunning bekomen om voor keizerlijke rekening buitenslands te reizen; voorts had de keizer aan den hoogleeraar BERETTI de bouwing der Wladimirs-universiteit in *Kiew*, naar deszelfs gemaakte teekeningen, opgedragen. — Terwijl in *Duitschland* en sommige andere Europesche landen er nog over getwist wordt, of men de joden alle burgerlijke regten zal toekennen, is zulks in *Rusland* reeds sedert een geruimen tijd, ten gevolge van het reglement van den 15den April 1835, bepaald in hun voordeel beslist. Aan den even opgeklaarden als geleerden minister voor het openbaar onderwijs, graaf UWAROW, hebben de joden het te danken, dat zij in alle leergestichten toegelaten, en uitstekende jongelieden van de joodsche godsdienst, zelfs op staatskosten, op de Hoogescholen worden opgeleid. Ieder joodsch kandidaat bekomt den titel van eerburger; die den doctorgraad verwerft, verkrijgt dit regt ook voor zijne nakomelingen en kunnen dezulke ook in de staatsdienst treden. Behalve de 3,523 in *Rusland* bestaande Talmudscholen, werd het eerst te *Odessa* eene hoogere burgerschool voor joden opgerigt, waarin thans over de 400 kweekelingen zijn, die in het russisch, fransch, het rekenen, de aardrijks- en natuurkunde en de geschiedenis onderwijs ontvangen. Eene tweede dergelijke school is te *Ouwans*, in het gouvernement *Kiew*, tot stand gekomen, en telt 100 kweekelingen.

ITALIE. — Volgens het *Giornale delle due Sicili*, zijn de opgravingen die in den laatsten tijd, voornamelijk onder het bestier van den ridder MANZI, in de Etrurische vlakte nabij *Corneto*, ondernomen zijn met een vrij goed gevolg bekroond geworden. Een aantal gevondene spiegels, vazen, schilderwerk en andere voorwerpen zijn, de vruchten geweest der pogingen van den ijverigen oudheidminnaar. Het belangrijkste wat men gevonden had, was een levensgroot standbeeld van gebakken steen, zoo als men tot heden niet bezat, zijnde een dier standbeelden welke PLINIUS *duro sanctoria* noemt. Het stelde een man voor van dertigjarigen leeftijd, het hoofd met een' gouden krans versierd. — Te *Rome* had op den 7den dezer een openbaar auditorium in het lokaal der *Propaganda fide* plaats, waarbij door de kweekelingen dier vermaarde instelling in drie-en-veertig verschillende talen redevoeringen werden uitgesproken, van welke wel de minste door de aanwezenden verstaan werden, uitgezonderd de geleerde MEZZOFANTI, die zich met het meerendeel der kweekelingen in hunne moedertaal onderhield.

ENGELAND. — Blijkens het supplement van *Bent's monthly literary Advertiser* voor 1837, de alphabetische lijst van de nieuwe boeken en platen bevattende die te *Londen* gedurende het vorige jaar uitgekomen zijn, heeft het getal der nieuwe boekwerken, vlugschriften en tijdschriften 1380 bedragen, uitmakende te zamen 1800 boekdeelen, zijnde 130 boeken meer dan in 1836. Het getal platen bedroeg 98, waaronder 38 portretten.

FRANKRIJK. — De Akademie der Wetenschappen heeft in hare jongste zitting voor de afdeeling sterrekunde, eenparig den heer LITTROW, van *Weenen*, tot haren correspondent benoemd. In dezelfde zitting werd door den heer CASTER BLAIS aan de Akademie een nieuw stelsel van uurwerken voor openbaar en bijzonder gebruik voorgedragen; hetzelve zou daarin bestaan, dat de slag der uren en halve uren minder door het getal, dan wel door het verschil in de opklimming of daling van toon, aangeduid werd. De voordeelen van dit nieuw stelsel zouden voornamelijk gelegen zijn in de niet verdere noodzakelijkheid van het tellen der uren. Voorts de heer CASTER BLAIS meent, dat het dagelijks hooren der onderscheidene toonen ... het oor van het volk, en vooral der

jonge kinderen, aan de toonvolging zoude gewennen en voor de muzijk vatbaarder maken. Het nadeel dat dit nieuw stelsel aankleeft, is, dat elk uurwerk niet minder dan 24 onderscheidene klokken zoude vereischen. — De natuurkundige wetenschappen hebben een verlies geleden in het overlijden van den reiziger HAUDELOT, die in het laatst van Augustus of het begin van September des vorigen jaars, bij de voortzetting zijner nasporingen in Afrika, voor den aanval eener ziekte bezweek. Door het bestuur van het Museum van Natuurlijke Historie te *Parijs* naar den *Senegal* gezonden, had hij reeds aanzienlijke bezendingen van zeldzame of belangrijke natuurkundige voorwerpen naar *Europa* gedaan, toen hij, op nieuw den *Senegal* opgevaren zijnde, te *Galam* ongesteld werd en in het graf werd gesleept. Een negerbediende die hem volgde, maakte zich na zijn dood, van al zijne goederen en verzamelde voorwerpen meester. De onvermoeide reiziger had den oever van de *Gambia*, de koningrijken van *Casamôs*, *Salomna* en *Fonta Dialon* achtereenvolgelijk bezocht. — Onder al hetgeen bij den jongsten brand van de *Salle Favart* of *Théâtre Italien*, te *Parijs*, een roof der vernieling werd, valt het meest wel te betreuren het verlies van een door wijlen den geleerden KLAPROTH verzamelden boekenschat. Deszelfs bibliotheek bestond voornamelijk uit zeer zeldzame en kostbare Oostersche boeken en handschriften, vruchten der reizen en langdurige nasporingen van dien geleerden taal- en aardrijkskundige; dezelve was, voor rekening der crediteuren van den heer KLAPROTH, onder de bewaring berustende van den heer SEVERINI, die zoo ongelukkig bij gelegenheid van den brand zijn einde vond, en die mede eene aanzienlijke som van den heer KLAPROTH te vorderen had. Het overig deel der bibliotheek zal nu waarschijnlijk openbaar worden verkocht.

BELGIE. — De nacht van den 13den November is onder de sterrekundigen vermaard geworden door het opmerkelijk verschijnsel van de menigte van vallende sterren die alsdan jaarlijks, nu hier dan elders menigvuldiger, gezien worden. Nevens den gezegden nacht schijnt die van den 10den Augustus te moeten gerangschikt worden, als waarin dit verschijnsel eveneens menigvuldig is waargenomen. In eene de jongste zittingen van de Brusselsche Akademie van Wetenschappen werd door den hoogleeraar QUETELET een bijzonderen arbeid medegedeeld, bestaande in eene opgave van de merkwaardigste nachten met betrekking tot het gezegde verschijnsel, getrokken uit de voornaamste werken over de meteorologie. Niet onbelangrijk is de hiervolgende opgaaf van de nachten die bijzonder de aandacht getrokken hebben, naar volgorde der maanden, met opgave van het jaartal:

Januarij	Geen een opmerkelijke nacht.
Februarij	Idem.
Maart	763. - 1811, 18.
April	1092, 25. - 1802, 22.
Mei	Geen opmerkelijke nacht.
Junij	1777, 17.
Julij	1487, 27. - 1785, 27.
Augustus	1029. - 1784, 9. - 1806, 10. - 1811, 10. - 1813, 11. - 1815, 10. - 1818, 14. - 1819, 6 en 13. - 1823, 15. - 1824, 14. - 1826, 14. - 1827, 14. - 1828, 10. - 1829, 14. - 1834, 10. - 1835, 10. - 1836, 8. - 1837, 10.
September . . .	1820, 2. - 1822, 10.
October	902. - 1202, 19.
November	1299, 11. - 1812 (?) - 1813, 8. - 1818, 10. - 1820, 12. - 1822, 12. - 1826, 6. - 1830, 12. - 1831, 13. - 1832, 13. - 1833, 13. - 1834, 13. - 1835, 13. - 1836, 13.
December	1798, 7. - 1741, 25.

Op vijf en veertig nachten, door vallende sterren opmerkelijk, vallen er alzoo achttien tusschen den 9den en den 15den Augustus en veertien den 6den en den 19den November. Wanneer eene dergelijke opgave nog vollediger kon worden gemaakt, zou zulks voor de kennis der luchtverschijnselen van wezenlijk belang zijn. — Door den heer GACHARD, rijks-archivarius in Belgie, is onlangs een rapport aan den minister van binnenlandsche zaken ingediend en dit rapport vervolgens in den *Moniteur* geplaatst, over den staat der algemeene archiven van het rijk. In dit verslag geeft de heer GACHARD een overzigt van de 57 verzamelingen waarin de archiven zijn geclasseerd, die te zamen niet minder bevatten dan 52,572 registers, 38,280 kartons en liassen, door elkander ieder omstreeks 400 stuks bevattende, en 39,742 charters, alles betrekkelijk de staatkundige en burgerlijke geschiedenis, het regt en het administratief krijgsbeheer in *Belgie*. Deze stukken zijn echter op verre na nog niet behoorlijk gerangschikt; de heer GACHARD geeft in zijn rapport althans te kennen, dat met het tegenwoordig personeel een reeks van jaren met de in ordebrenging en inventarisatie der stukken verstrijken zou. — Tusschen de stad *Brussel* en het belgisch bewind wordt thans onderhandeld over den afstand aan het land van de stads bibliotheek en de Museums. — Voor de kennis van bronnen der geschiedenis van *Belgie* is te *Brussel* een nuttig werkje verschenen bij HAUMAN ET COMP. getiteld: *Bibliothèque historique de la Belgique, ou Repertoire par ordre alphabétique et méthodique des ouvrages soit manuscrits soit imprimés relatifs à l'histoire de ce pays, avec des notes biographiques, bibliographiques, critiques et littéraires.*

Ter Amsterdamsche beurs van gisteren (30 *Januarij*) waren genoteerd: Ned. Werk. Schuld 2½ pCt. 53 [illegible]; dito 5 pCt. 101 [illegible]; Kansb. ƒ [illegible]; Amort. Synd. 4½ pCt. 94 [illegible]; dito 3½ pCt. 77 [illegible]; Handelm. [illegible]; O. L. 5 pCt. 99 [illegible]; Spanje Ards. 85 & 19 [illegible]; Uitgest. 5 [illegible]; Pass. 4 [illegible]; Braz. 75.

*** Heden overleed alhier, de Hoog-Edel Gestrenge Heer Jonkheer H. E. DE BOER, Kolonel bij den Generalen Staf van het Leger, Ridder van de Militaire Willems-Orde en van die van den Nederlandschen Leeuw.

BREDA, den 30. Januarij 1838.

*** Er wordt op eene Fabrijk in eene der Hoofdsteden van het Rijk verlangd: Een PASSEMENTWERKERS-GEZEL, van een onbesproken gedrag en van goede Getuigschriften voorzien, om als MEESTERKNECHT te fungeren. De vereischten zijn: goed te kunnen Teekenen, vooral Livrei, Galonnen en wat tot dat vak behoort. — Als ook een PERSOON, het EPAULETTEN en DRAGON vervaardigen grondig verstaande, en mede van bewijzen omtrent zijn gedrag en capaciteiten voorzien. — Het salaris zal voor beide naar gelang van bekwaamheid genereus geregeld worden. — Iemand hierop reflecterende, adressere zich, onder vermelding van Woonplaats, met gesloten Briefjes, onder Letter G. *franco* aan de Boekverkoopers M. SCHOONEVELD & ZOON, in de Beursstraat te *Amsterdam*, N°. 1.

*** Bij G. J. VAN HAM, te *Tilburg*, alwaar in de thans trekkende 173ste Koninklijke Nederlandsche Loterij getrokken is in de Eerste Klasse ƒ **2000** op N°. **4159**, Tweede Klasse ƒ **1500** op N°. **20589**, is in de Derde Klasse weder getrokken de kapitale prijs van ƒ **25,000** op N°. **1521**.

VERKOOPING VAN

VASTE GOEDEREN,

te *BERGEN-OP-ZOOM.*

De Notaris JOHANNES ALDER, residerende te *Bergen-op-Zoom*, zal, op de na te meldene Zitdagen, in tegenwoordigheid van Getuigen, publiekelijk aan den meestbiedenden, volgens plaatselijk gebruik, presenteren te Verkoopen:

Eene HUIZINGE, met deszelfs Zaal, Kelderkeuken, Droogzolders, STALLINGE voor twee Paarden, WAGENHUIS, achtergelegene door muren omringde groote TUIN, beplant met vele Vruchtdragende Boomen en Heestergewassen, alles staande en gelegen aan de Koornmarkt binnen *Bergen-op-Zoom*, op den kadastralen legger voorkomende onder [illegible] N°s. 736 en 737, bekend onder den naam van *[illegible]*, bijzonder geschikt tot het houden van Koffijhuis, [illegible] andere publieke vermakelijkheden, en bij voortduring [illegible] gebezigd wordende, te aanvaarden 15. Maart 1838.

Aankomende den Heer NICOLAAS MALOTAUX; dagelijks te bezigtigen, en intusschen uit de Hand te Koop, adres ten Kantore van hoogengemelden Notaris, Wijk H. N°. 132, te *Bergen-op-Zoom* voornoemd.

De Zitdagen zullen gehouden worden ten Koffijhuize van den Heer NICOLAAS MALOTAUX, op de Groote Markt te *Bergen-op-Zoom*, te weten:

Voor den Inzet op Zaturdag den 10. Februarij 1838, en voor de Verhoogingen en definitive toewijzing op Zaturdag den 24 Februarij daaraanvolgende.

Beide des avonds ten zeven ure.

Zegt het Voort.

STOOMPAKKET-VAART

TUSSCHEN

ROTTERDAM EN LONDEN.

De Stoompaketten der General Steam Navigation Company, in dienst van het General Post-Office te *Londen*, vertrekken bij open water, van *Rotterdam*

Zaturdag, 3. Februarij, des morgens ten 7 ure.
Woensdag, 7. » » » 9 »

De vaart der Rivieren gestremd zijnde, zal er eene geschikte gelegenheid ten vervoer der Passagiers (voor hunne kosten naar *Hellevoetsluis*, *Brielle* of *Scheveningen* worden aangeboden, waarvan het vertrek alsdan van *Rotterdam* is bepaald op

Zaturdag, 3. Februarij, des morgens ten [illegible] ure.
Woensdag, 7. » » [illegible]

Nadere inlichtingen te bekomen bij de Agenten { W. SMITH & [illegible]
P. A. VAN ES.

*** Bij F. P. STERK, Boekhandelaar te *Breda*, is van de pers gekomen en tevens verkrijgbaar: DE WELDADIGHEID, DOOR *BREDA'S INGEZETENEN* betoond. Ten voordeele der Armen. Prijs 25 cents.

Te Breda, bij BROESE EN COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.